

**MARSILII DE PADUA
DEFENSOR PACIS
DICCIO TERCIA.
CAPITULUM II.**

De conclusionum quarundam explicita illacione ad determinata in prioribus dictionibus de necessitate sequencium. Quarum attentione facilius assequi possunt principantes et subditi finem per hunc librum intentum.

Harum autem inferendarum conclusionem hanc primam ponemus.

<§ 1.> Solam divinam seu canonicam scropturam, et ad ipsam per necessitatem sequentem quamcumque ipsiusque interpretacionem ex communi concilio fidelium factam veram esse, ad eternam beatitudinem consequendam necesse credere, si alicui debite proponatur. Huius siquidem certitudo est et sumi potest 19^o secunde, ex 2^a in 5^{am}.

<§ 2.> Legis divine dubias diffinire sentencias, in hiis presertim, qui Christiane fidei vocantur articuli, reliquisque credentis de necessitate salutis, solum generale concilium fidelium aut illius valenciorem multitudinem sive partem determinare debere, nullumque aliud parciale collegium aut personam singularem cuiuscumque existat, iam dicte determinacionis auctoritatem habere. Huius autem certitudo habetur <20^o secunde, ex 4^a in 13^{am}.>

<§ 3.> Ad observanda precepta divine legis, pena vel supplicio temporali nemo evangelica scriptura compelli precipitur: <9^o secunde, ex 3^a in 10^{am}.>

<§ 4.> Solius evangelice legis precepta vel ad ipsa per necessitatem sequencia, et que secundum rectam rationem fieri aut omitti convenit, propter eternam salutem necesse servari; Antique vero Legis nequamquam omnia: <9^o secunde, ex 10^a in finem.>

<§ 5.> In divinis seu evangelice legis preceptis aut prohibitis neminem mortalem dispensare posse, permissa vero prohibere, obligando ad culpam aut penam pro statu presentis seculi vel venturi, solum posse generale concilium aut fidem legislatorem humanum, nullumque aliud parciale collegium vel singularem personam cuiuscumque condicionis existat: <12^o prime, 9^a, et 9^a secunde, 1a et 21^o secunde, 8^a.>

<§ 6.> Legislatorem humanum solam civium universitatem esse aut valenciorem illius partem: 12^o et 13^o prime.

<§ 7.> Decretales vel decreta Romanorum aut aliorum quorumlibet pontificum communiter aut divisum absque concessione legislatoris humani *vel generalis concilii* constituta, neminem obligare pena vel supplicio temporali *nec spirituali*: <12^o prime, et 28^o secunde, 29^a.>

<§ 8.> In humanis legibus solum legislatorem

**MARSILIO DIN PADOVA
APĂRĂTORUL PĂCII
EXPUNEREA A TREIA
CAPITOLUL II**

Despre prezentarea explicită a câtorva concluzii referitoare la cele determinate în cele spuse mai înainte despre necesitatea celor ce mai urmează. Având grijă de acestea, principii și supușii pot urmări mai ușor scopul propus de această carte

Iar dintre aceste concluzii inferate, o punem pe aceasta prima:

<§ 1> Unica scriptură divină sau canonică și orice interpretare care decurge cu necesitate din ea făcută adevărată de consiliul credincioșilor, sunt necesare sa fie crezute pentru a atinge fericirea eternă, dacă cuiva i-au fost făcute cunoscute. Aceasta este într-adevăr cert și se poate proba în II.19. 2-5.

<§ 2.> Doar consiliul general al credincioșilor sau mulțimea ori partea celor mai puternici dintre ei trebuie să determine pasajele îndoielnice ale legii divine expuse în articolele credinței creștine și cele pe care trebuie să le urmeze credincioșii pentru bunăstarea morală, și nu trebuie să existe nici un alt colegiu sau vreo persoană singură care să aibă autoritate în determinarea celor spuse mai sus. Certitudinea acestora se află în II.20.4-13.

<§ 3.> La respectarea preceptelor legii divine, nimeni nu este constrâns de scriptura evanghelică să primească pedeapsa sau chinul temporal: II.IX.3-10.

<§ 4.> În vederea prosperității eterne este necesar să se urmeze doar legile Nouului Testament și a celor ce decurg cu necesitate din ele, și care, potrivit cu dreapta rațiune, sunt acceptate sau respinse; nu este necesar să se urmeze toate legile Vechiului Testament: II.IX.10-fin.

<§ 5.> Nici un muritor nu poate să se dispenseze de preceptele sau interdicțiile legii divine sau evanghelice; doar consiliul general sau „legislatorul” uman al credinței poate să interzică cele permise, obligând la vină sau pedeapsă, în lumea aceasta sau cealaltă, și nici un colegiu parțial sau persoană singură <nu poate face asta>, în orice condiții ar fi: I.XII.9 și II.XXI.8.

<§ 6.> Singură totalitatea cetățenilor sau partea ei majoritară este legislatorul uman: I.XII și I.XIII.

<§ 7.> Decretele și hotărârile episcopului Romei sau ale oricăror altor episcopi sau corp de episcopi nu pot obliga e nimeni la pedeapsa sau supliciu temporal sau spiritual; aceasta se poate doar cu autorizația legislatorului uman sau a consiliului general: I.XII și II.XXVIII.29.

<§ 8.> Doar legislatorul sau cel ce conduce prin

vel illius auctoritate alterum dispensare posse: <12^o prime 9^a.>

<§ 9.> Principatum electum aut alterum quaecumque officium a sola electione auctoritatem habentis ad illam, nullaque alia confirmatione seu approbatione pendere: <12^o prime 9^a, et 26^o secunde, ex 4^a in 7^{am}.>

<§ 10.> Cuiuslibet principatus aut alterius officii per electionem instituendi, precipue vim coactivam habentis, electionem a solius legislatoris expressa voluntate pendere: <12^o et 15^o prime, ex 2^a in 4^{am}.>

<§ 11.> Solum unum numero supremum principatum esse debere in civitate vel regno: <17^o prime.>

<§ 12.> Personas et ipsarum qualitatem ac numerum ad officia civitatis, sic quoque civilia omnia determinare, ad principantis fidelis auctoritatem secundum leges aut probata consuetudines tantummodo pertinere: <12^o prime et 15^o, 4^a et 10^a.>

<§ 13.> Nullum principantem, eoque minus collegium pariale vel singularem personam cuiuscumque condicionis existat, alienorum actuum monasticorum aut civilium absque mortalis legislatoris determinacione imperii plenitudinem seu potestatis habere: <11^o prime et 23^o secunde, ex 3^a in 5^{am}.>

<§ 14.> Principatum seu iurisdiccione coactivam supra quemquam clericum aut laicum, eciam si hereticus extet, episcopum vel sacerdotem in quantum huiusmodi nullam habere: <15 prime, ex 2^a in 4^{am}, 4^o, 5^o et 9^o secunde ac 10^o, 7^a.>

<§ 15.> Super omnem singularem personam mortalem cuiuscumque condicionis existat, atque collegium laicorum aut clericorum, auctoritate legislatoris solummodo principantem iurisdiccione, tam realem quam personalem, coactivam habere: <15^o et 17^o prime, 4^o, 5^o ac 8^o secunde.>

<§ 16.> Excommunicare quemquam absque fidelis legislatoris auctoritate ulli episcopo vel presbytero aut ipsorum collegio non licere: <6^o secunde, ex 11^a in 14^{am}, et 21^o secunde, 9^a.>

<§ 17.> Omnes episcopos equalis auctoritatis esse immediate per Christum, neque secundum legem divinam convinci posse, in spiritualibus aut temporalibus preesse invicem vel subesse: <15^o et 16^o secunde.>

<§ 18.> Auctoritatem divina, legislatoris humani fidelis interveniente consensu seu concessione, sic alios episcopos communiter aut divisum excommunicare posse Romanum episcopum et in ipsum auctoritatem aliam exercere, quemadmodum e converso: <6^o secunde, ex 11^a in 14^{am}, et 15^o et 16^o secunde.>

<§ 19.> Coniugia seu matrimonia divina lege prohibita per mortalem neminem dispensari posse,

auctoritatea lui pot să se dispenseze de legile umane: I.XII.9.

<§ 9.> Conducătorul ales sau un alt oficiu instituit prin alegere își derivă auctoritatea din corpul celor care aleg, și din nici o altă confirmare sau aprobare: I.XII.9 și II.XXVI.4-7.

<§ 10.> Instituirea prin alegere a unei conduceri sau a altui oficiu, mai ales dacă are putere coercitivă, este determinată doar prin voința exprimată a legislatorului: I.XII și I.XV.2-4.

<§ 11.> Trebuie să existe doar o singură putere supremă în cetate sau în regat: I.XVII.

<§ 12.> Numărul și calificarea persoanelor care ocupă funcții în stat, precum și toate cele civile trebuie să fie determinate de principele creștin în conformitate cu legile și obiceiurile confirmate: I.XII și I.XV.4-10.

<§ 13.> Nici un conducător, nici măcar un colegiu parțial sau o persoană singură, indiferent de condiții, nu are putere asupra altor persoane, laici sau clerici, fără autorizația plenitudinii de putere a legislatorului: I.XI și II.XXIII.3-5.

<§ 14.> Nici un episcop sau preot nu are auctoritate sau jurisdicție coercitivă asupra vreunui laic sau cleric, chiar dacă este eretic: I.XV.2-4, I.IV, I.V și II.IX și de asemenea X.7.

<§ 15.> Principele care guvernează prin auctoritatea legislatorului are jurisdicție asupra persoanelor și asupra posesiunilor fiecărui muritor în orice situație, fie el cleric sau laic, și asupra fiecărui colegiu de laici sau clerici: I.XV, I.XVII, II.IV, II.V și II.VIII.

<§ 16.> Nici un episcop sau preot sau colegiu de episcopi sau preoți nu are auctoritatea de a excomunica pe cineva sau să interzică participarea la serviciile religioase, fără autorizația legislatorului: II.VI.11-14 și II.XXI.9.

<§ 17.> Toți episcopii își derivă auctoritatea în egală măsură în mod imediat de la Cristos, și nu se poate deriva din legea divină că episcopii ar trebui să fie unul deasupra celuilalt în problemele temporale sau spirituale: II.XV și XX.XVI.

<§ 18.> Ceilalți episcopi, singuri sau împreună, au același drept prin auctoritatea divină de a excomunica sau de a-și exercita altfel auctoritatea asupra episcopului Romei, dacă au consimțământul legislatorului și la fel și invers <episcopul Romei poate să îi excomunică sau să îi controleze: II.6.11-14, II.XV și II.XVI.>

<§ 19.> Nici un muritor nu are dreptul să permită căsătoriile care sunt interzise de legea divină,

humana vero lege prohibita ad solius legislatoris vel per ipsum principantis auctoritatem pertinere: <12^o prime, 9^a, et 21^o secunde, 8^a.>

<§ 20.> Natos non ex legitimo thoro seu matrimonio legitimos facere sic, ut hereditarie succedere possint aliaque suscipere civilia et ecclesiastica officia et beneficia, ad solum fidelem legislatorem noscitur pertinere: ubi supra <immediate.>

<§ 21.> Ad ecclesiasticos ordines promovendos ipsorumque sufficienciam iudicare iudicio coactivo ad solum legislatorem fidelem spectare, ac sine ipsius auctoritatem quemquam promovere ad hec cuiquam sacerdoti vel peiscopo non licere: <15^o prime, 2^a, 3^a, 4^a, et 17^o secunde, ex 8^a in 16^{am}.>

<§ 22.> Numerum ecclesiarum sive templorum ac in ipsis ministrare debencium sacerdotum, diaconum et reliquorum officialium, ad solum principantem secundum leges fidelium pertinet mensurare: ubi supra <immediate>.

<§ 23.> Ecclesiastica officia separabilia solius fidelis legislatoris auctoritate debere conferri et similiter auferri posse, sic quoque beneficia et propter pias causas reliqua constituta: <15^o prime, 2^a et 4^a, et 17^o secunde, ex 16^a in 18^{am}, et 21^o secunde, ex 11^a in 15^{am}.>

<§ 24.> Notarios aut alios officiales publicos civiles statuere ad nullum episcopum pertinere inquantum huiusmodi, communiter aut divisim: <15^o prime, 2^a, 3^a et 10^a, et 21^o secunde, 15^a.>

<§ 25.> Docendi aut operandi publice secundum artem aut disciplinam aliquam neminem episcopum, commuliter aut divisum, inquantum huiusmodi, licenciam concedere posse; sed hoc ad legislatorem saltem fidelem aut eius auctoritate principantem tantum-modo pertinere: ubi supra <immediate.>

<§ 26.> Promotos ad diaconatum aut sacerdocium, reliquosque Deo irrevocabiliter consecratos in ecclesiasticis officiis et beneficiis, ceteris non sic consecratis debere preferri: <14^o secunde, ex 6^a in 8^{am}.>

<§ 27.> Ecclesiasticis temporalibus, expleta sacerdotum et aliorum evangelii ministrorum, et hiis que ad cultum divinum pertinent, ac impotentum pauperum neccessitate, licite ac secundum legem divinam pro communibus seu publicis utilitatibus aut defensionibus uti posse legislatorem simpliciter et in parte: <15^o prime, 10^a, et 17^o secunde, 16^a, et 21^o secunde, 14^a.>

<§ 28.> Cuncta temporalia que ad pias causas seu misericordie opera statuta sunt, ut que testamentis legantur pro ultramarino transitu ad resistendum infidelibus, aut pro captivorum ab ipsis redempcione vel pauperum impotentum sustentacione, ceterisque

în special de Noul Testament. Dreptul de a permite căsătoriile interzise de legea umană aparține doar legislatorului sau celor care conduc prin autoritatea lui: I.XII.9 și II.XXI.8.

<§ 20.> Dreptul de a legitima copii născuți din legături nelegitime pentru a primi moștenire, sau alte beneficii și officii civile și ecclesiastice, aparține doar legislatorului: în continuare.

<§ 21.> Doar legislatorul are dreptul să promoveze ordinele ecclesiastice și să judece calificările persoanelor din aceste funcții printr-o decizie coercitivă, și nici un preot sau episcop nu are dreptul să promoveze pe cineva fără autoritatea acestuia: I.XV.2-4 și II.XVII.8-16.

<§ 22.> Principele care conduce prin autoritatea legilor credincioșilor are dreptul să determine numărul bisericilor și al templelor, și numărul preoților, diaconilor și al altor clerici care servesc în ele: în continuare.

<§ 23.> Oficiile ecclesiastice separabile pot fi conferite sau luate doar prin autoritatea legislatorului; aceasta este adevărată și referitor la beneficiile ecclesiastice și la alte proprietăți devotate scopurilor pioase: I.XV.2,4, II.XVII.16-18 și II.XXI.11-15.

<§ 24.> Nici un episcop sau colegiu de episcopi nu are dreptul să îi stabilească pe notari sau pe alți oficiali civili: I.XV.2,3,10 și II.XXI.15.

<§ 25.> Nici un episcop sau colegiu de episcopi nu poate da permisiunea de a preda sau de a practica vreo profesie sau ocupație cumulat sau separat, ci acest drept aparține legislatorului creștin sau celor ce conduc prin autoritatea lui: în continuare.

<§ 26.> În oficiile și beneficiile ecclesiastice, cei care au primit consacrarea ca diaconi sau ca preoți, sau au fost în alt mod dedicați irevocabil lui Dumnezeu, ar trebui să fie preferați celor care n-au fost consacrați astfel: II.XIV.6-8.

<§ 27.> Legislatorul uman are dreptul să folosească cele temporale ecclesiastice pentru binele comun și pentru apărare după ce nevoile preoților și clericilor, cheltuielile cultului divin și nevoile celor săraci au fost satisfăcute: I.XV.10, II.XVII.16, și II.XXI.14.

<§ 28.> Toate proprietățile stabilite pentru scopuri pioase sau pentru opere de binefacere, cum ar fi cele lăsate de bună voie pentru realizarea cruciadelor, eliberarea captivilor sau susținerea săracilor, și alte scopuri similare, pot fi dispuse doar de către principe în

similibus, ad solum principantem secundum legislatoris determinacionem ac legantis vel aliter largentis intencionem disponere pertinet: ubi supra <immediate.>

<§ 29.> Collegii cuiuscumque vel regiones vacationem concedere, ipsamque approbare vel instituere, ad auctoritatem pertinet solius legislatoris fidelis: <15^o prime, 2^a, 3^a, 4^a et 10^a, et 17^o secunde, ex 8^a in 16^{am}, et 21^o secunde, 8^a et 15^a.>

<§ 30.> Hereticos omnesque delinquentes et arcendos pena vel supplicio temporali iudicare iudicio coactivo, penasque personale infligere ac reales exigere, ipsasque applicare, ad solius principantis auctoritatem pertinet secundum determinacionem legislatoris humani: <15^o prime, ex 6^a in 9^{am}, et 8^o secunde, 2^a et 3^a, et 10^o secunde.>

<§ 31.> Neminem subditum et per iuramentum licitum alteri obligatum, absque causa racionabili per fidelem legislatorem tercie significacionis iudicio iudicanda, per episcopum aut presbyterium aliquem solvi posse, huiusque oppositum adversari sane doctrine: <6^o et 7^o secunde et 26^o secunde, ex 13^a in 16^{am}.>

<§ 32.> Episcopum aut ecclesiam aliquam metropolitanam simpliciter omnium statuere atque privare seu deponere ab huiusmodi officio, ad solum generale concilium fidelium omnium pertinere: <22^o secunde, ex 9^a in 12^{am}.>

<§ 33.> Generale concilium aut parciale sacerdotum et episcoporum ac reliquorum fidelium per coactivam potestatem congregare, ad fidelem legislatorem aut eius auctoritate principantem in communitatibus fidelium tantummodo pertinere, nec in aliter congregato determinata vim aut robur habere, ad observacionem quoque neminem obligare temporali aut spirituali pena vel culpa: <15^o prime, 2^a, 3^a et 4^a, et 17^o prime et 8^o secunde, ex 6^a in finem, et 21^o secunde, ex 2^a in 8^{am}.>

<§ 34.> Ieiunia et aliorum ciborum prohibiciones solius generalis concilii fidelium <seu fidelis legislatoris> auctoritate fieri debere. Opera quoque mechanicarum arcium ac doctrinas disciplinarum, que lege divina nulla dierum exerceri prohibita fuerint, solum predictum concilium <seu legislatorem> predictum interdicere posse; ad observacionem quoque talium arcere pena vel supplicio temporali solum legislatorem fidelem aut eius auctoritate principantem: <15^o prime, 2^a, 3^a, 4^a et 8^a, et 21^o secunde, 8^a.>

<§ 35.> Canonizari aut tamquam sanctum adorari quempiam, per solum generale concilium statui et ordinari debere: <21^o secunde, 8^a.>

<§ 36.> Episcopis aut presbyteris aliisque templorum ministris si uxores interdicere convenit, reliqua quoque circa ecclesiasticum ritum, per generale solum fidelium concilium id statui et ordinari, ac eum solum collegium aut personam in hoc cum predictis

acord cu decizia legislatorului și cu scopul donatorului sau a altui intermediar: în continuare.

<§ 29.> Doar legislatorul creștin are dreptul să interzică sau să permită stabilirea de ordine sau case religioase: I.XV.2-4,10, II.XVII.8-16 și II.XXI.8-15.

<§ 30.> Doar principele, acționând în conformitate cu legile legislatorului, are autoritatea de a condamna ereticii, delincvenții, și pe toți ceilalți care trebuie să îndure pedeapsa temporală, să le aplice pedepse corporale și să le confiște bunuri: I.XV.6-9, II.VIII.2,3 și II.X.

<§ 31.> Nimeni care este legat de un altul prin jurământ nu poate fi eliberat de obligație de vreun episcop sau preot, decât dacă legislatorul decide printr-o decizie coercitivă că există o cauză justă pentru aceasta: II.VI, II.VII și II.XXVI,13-16.

<§ 32.> Consiliul general al credincioșilor singur are dreptul de a crea un episcop sau o biserică metropolitană, și de a elimina această poziție: II.XXII.9-12.

<§ 33.> Legislatorul creștin sau cel care conduce prin autoritatea acestuia comunitatea credincioșilor singur are dreptul să convoace fie un consiliu general sau unul local al preoților, episcopilor sau al celorlalți credincioși, prin puterea sa coercitivă; și nimeni nu poate fi amenințat cu pedeapsa temporală sau spirituală să se supună decretelor unui consiliu convocat în alt mod: I.XV.2-4 și I.XVII, II.VIII.6-fin., II.XXI.2-8.

<§ 34.> Consiliul general al credincioșilor sau legislatorul creștin singur are autoritatea să impună posturi și alte privații alimentare. Doar consiliul sau legislatorul pot interzice practicarea artelor mecanice sau predarea pe care legile divine le permit să fie practicate în orice zi, și legislatorul sau cel care conduce prin autoritatea lui pot constrânge oamenii să asculte de interdicție prin pedepse temporale: I.XXV.2-4,8 și II.XXI.8.

<§ 35.> Consiliul general al credincioșilor singur are autoritatea să canonizeze pe oricine sau să ordone ca cineva să fie adorat ca sfânt: II.XXI.8.

<§ 36.> Consiliul general al credincioșilor are dreptul să interzică căsătoria preoților, episcopilor și a celorlalți clerici, și să facă alte legi ce privesc disciplina eclesiastică, și consiliul sau persoana împuternicită de el poate revoca aceste legi: în continuare.

dispensare posse, cui data fuerit eius auctoritas per concilium supradictum: ubi supra <immediate.>

<§ 37.> A iudicio coactivo episcopo vel sacerdoti concessio semper ad legislatorem contententem liceat appellare, <vel ad eius auctoritate principantem.>: <15^o prime, 2^a et 3^a, et 22^o secunde, 11^a.>

<§ 38.> Perfectionem evangelicam summe paupertatis servare debentem nihil immobilium in sua potestate habere posse absque determinatio proposito, quodlibet tale habitum vendendi, cum primum potuerit, preciumque pauperibus tribuendi; mobilis autem aut immobilis rei nullius habere dominium seu potestatem, cum proposito scilicet vendicandi eam coram iudice coactivo ab auferente vel auferre volente: <13^o secunde, 22^a et 30^a, et 14^o, 14^a.>

<§ 39.> Episcopis reliquisque ministris evangelicis, que ad alimentum et tegmentum necessaria fuerint, saltem cotidiana vice, cui ministrant evangelium, multitudo vel persona singularis secundum legem divinam et suam possibilitatem exhibere tenetur, decimas vero vel alterum quid aliud, si superfuerit dictorum ministrorum necessitati supplende, nequaquam: <14^o secunde, ex 6^a in 11^{am}.>

<§ 40.> Legislatorem fidelem aut eius auctoritate principantem in subiecta sibi provincia compellere posse tam episcopos quam reliquos evangelicos ministros, quibus de sufficiencia victus et tegmenti provisum est ad divina officia celebranda et sacramenta ecclesiastica ministranda: <15^o prime, 2^a, 3^a et 4^a, et 8^o secunde, ex 6^a in finem, et 17^o secunde, 12^a.>

<§ 41.> Episcopum Romanum et alium quemlibet ecclesiasticum seu templi ministrum secundum legem divinam per solum fidelem legislatorem aut eius auctoritate principantem vel fidelium generale concilium ad officium ecclesiasticum separabile promoveri debere, ab eodem quoque suspendi atque privari exigente delicto: <15^o prime, 2^a, 3^a, 4^a et 10^a, et 17^o secunde, ex 8^a in 16^{am} et 22^o secunde, ex 9^a in 13^{am}.>

<§ 42.> Possint autem alie quamplures et utiles conclusiones ex prioribus dictionibus per necessitatem inferri quas tamen deduximus, contenti sumus, quoniam ad predictam pestem cum ipsius causa succidendam facilem atque sufficientem prebent ingressum, et propter abbreviacionem sermonis.

<§ 37.> Este tot timpul permis să apelezi la legislator pentru o decizie coercitivă dată de un episcop sau preot cu autorizația legislatorului: I.XV.2-3 și II.XXII.11.

<§ 38.> Cei care trebuie să urmeze perfecțiunea evanghelică prin sărăcie completă nu trebuie să aibă în posesie nici o proprietate imobilă, decât dacă e cu intenția fixă de a o vinde cât mai curând posibil și de a da banii la săraci; ei nu pot avea acele drepturi în proprietăți mobile sau imobile care sa-i permită, de exemplu, să le recupereze printr-o decizie coercitivă de la o persoană care le-ar lua sau ar încerca să le ia: II.XIII.22,30 și II.XIV.14.

<§ 39.> Comunitatea și indivizii, în conformitate cu multitudinea de sensuri, sunt obligați, prin legea divină, să asigure suport pentru episcopi și pentru alți clerici autorizați de Evanghelie, pentru ca ei să aibă mâncare și îmbrăcăminte și celelalte necesare vieții; dar credincioșii nu sunt obligați să plătească decime sau alte taxe dincolo de suma necesara pentru suport: II.XIV.6-11.

<§ 40.> Legislatorul creștin sau cel care conduce prin autoritatea lui are dreptul să dea în judecată pe episcopii sau pe alți clerici care trăiesc într-o provincie sub controlul lor și care le oferă cele necesare traiului, să celebreze serviciul divin și să administreze sacramentele: I.XV.2-4, II.VIII.6-fin. și II.XVII.12.

<§ 41.> Episcopul Romei și orice alt trimis eclesiastic sau spiritual pot fi avansați într-un oficiu eclesiastic separabil doar de către legislatorul creștin sau de cel ce conduce prin autoritatea sa, sau de consiliul general al credincioșilor; și ei pot fi suspendați sau eliberați de acel oficiu de către aceeași autoritate: I.XV.2-4,10, II.XVII.8-16 și II.XXII.9-13.

<§ 42.> Vom fi mulțumiți dacă pot să fie inferate în mod necesar și alte concluzii multe și utile din expunerile anterioare decât am dedus deja, ca să se înfățișeze urmările molimei descrise mai sus ușor și suficient, și pentru prescurtarea discuțiilor.

Marsilius von Padua, *Defensor Pacis*, herausgegeben von Richard Scholz, Fontes Iuris Germanici Antiqui in usum scholarium ex Monumentis Germaniae Historicis Separatim Editi, Hannover, Ahansche Buchhandlung, 1932.

Trad: Mihai Maga